

BSC 99.0036

Verslag D66-congres 68

6 en 7 februari 1999

Opening

De partijvoorzitter opent het congres en heet iedereen van harte welkom. Hij introduceert de congresleiding en draagt het voorzitterschap aan hen over.

Bij acclamatie worden de notulen- en de stemcommissie benoemd.

De landelijke verkiezingscommissie geeft een toelichting op de verkiezingsprocedure.

Rapportage uitvoering besluiten congres 67

De congresvoorzitters melden dat dit agendapunt een nieuw fenomeen voor congressen is. Hij vraagt of de congresgangers vragen of opmerkingen hebben over de rapportage.

Ten aanzien van de uitvoering moet motie 67.3015 wordt het HB gevraagd wie wanneer een besluit neemt over het voorstel dat staat in het katern van de Democraat 98/6.

Vanuit het Hoofdbestuur wordt aangegeven dat het congres gevraagd wordt om op 7 februari 's ochtends een besluit over dit voorstel te nemen.

Opgemerkt wordt dat het goed is dat de rapportage er is. Wel is het jammer dat deze pas zojuist verstrekt is aan de congresgangers.

Ten aanzien van de uitvoering van motie 67.3011 wordt opgemerkt dat in de motie gevraagd werd om een HB-vragenuurtje op elke congres, en niet eenmaal per jaar.

Het Hoofdbestuur beaamt dit en geeft aan te zullen proberen tijdens dit congres een vragenuurtje te organiseren.

Ten aanzien van uitvoering van de moties 67.8000 en 67.8001 wordt opgemerkt dat een motie deels en een geheel niet is uitgevoerd. Pas half december werd duidelijk of de moties uitgevoerd werden, terwijl de congresmoties voor dit congres vóór 8 december ingediend moesten worden. Daardoor zijn moties die ingediend zijn naar aanleiding van het niet uitvoeren van eerder aangenomen moties geweigerd. Gesteld wordt dat deze gang van zaken ongelukkig is.

Het Hoofdbestuur geeft aan dat de ingediende moties waarover gesproken wordt wel geaccepteerd zijn voor behandeling op dit congres.

De congresvoorzitter geeft aan dat het vorige en het huidige congres zeer dicht op elkaar liggen in de tijd. Daarom is veelvuldig gebruik gemaakt van het instrument van Algemene Politieke Moties, die tot kort voor het congres ingediend kunnen worden.

Ten aanzien van de uitvoering van motie 67.3003 wordt gevraagd of er aan het congres voorstellen voorgelegd zullen worden over het partijreferendum.

Het Hoofdbestuur geeft aan dat de vorm van het partijreferendum uitgewerkt wordt door de hoofdbestuurcommissie Ledenraadpleging. Op basis van deze uitwerking zullen voorstellen voor het congres geformuleerd worden.

Ten aanzien van de uitvoering van motie 67.3002 wordt gevraagd waarom een verplichting voor gekozen vertegenwoordigers tot het volgen van cursussen formeel wettelijk onmogelijk is.

Het Hoofdbestuur geeft aan dat volksvertegenwoordigers zonder last of ruggespraak functioneren en daarom niet tot bepaalde zaken verplicht kunnen worden.

Presentatie kandidaten besturen en commissies

Vier kandidaten voor diverse functies presenteren zich aan het congres.

Prov. Staten Verkiezingen/Gemeenteraadsverkiezingen Nrd-Brabant '99

Na een schorsing ten behoeve van discussiebijeenkomsten wordt het congres heropend.

Frans van Drimmelen, de landelijke campagneleider, geeft aan dat het goed gaat met de partij. Veel enthousiaste mensen zijn betrokken bij de campagnes voor de verkiezingen van Provinciale Staten, de Gemeenteraden in Noord-Brabant alsmede het Europees Parlement. Dit is bewonderenswaardig en logisch, omdat D66 weer meeregeert en haar belangrijkste punten opgenomen weet in het regeerakkoord. Stemmen op D66 blijft daarom de moeite waard. Bij de komende campagnes zal ook aandacht besteed worden aan andere thema's en personen dan de landelijke.

De lijsttrekkers voor de verkiezingen van Provinciale Staten paraderen met hun provincievlaggen naar het podium en stellen zich kort aan het congres voor.

Marga Kool, lijsttrekker voor de Provinciale Staten van Drenthe, stelt dat het bij de verkiezingen van 3 maart niet gaat om de komende vier jaar, maar om de toekomst. Aan deze toekomst moet zo vormgegeven worden dat zij de moeite waard is. De provincie staat dicht bij de burger, zij geeft onder andere vorm aan het gebied en is medebepaler van vele aspecten in de samenleving. In veel provinciale verkiezingsprogramma's wordt aandacht besteed aan duurzaamheid, wat tegenwoordig een sleets begrip is geworden. Het gaat om werken aan een fatsoenlijke, respectvolle en ruimtegevende samenleving. D66 moet hier actief in participeren, omdat dit ten goede komt aan het bereiken van een dergelijke samenleving. Dat moet duidelijk gemaakt worden aan de burgers.

Roland de Bruijn, campagneleider voor de verkiezingen van Provinciale Staten en Gemeenteraden in Noord-Brabant, geeft aan dat er veel goede kandidaten op de lijsten staan en dat zeer creatief campagne gevoerd wordt. Het is zaak nu terug te pakken wat de afgelopen jaren verloren is, zodat D66 weer zitting kan nemen in colleges.

Frans van Drimmelen wijst op het verband tussen de verkiezingen van de Provinciale Staten en die van de Eerste Kamer. Hij stelt dat ook voor de Eerste Kamer een goede kandidatenlijst bestaat.

De doelstelling voor de verkiezingen in maart is een logische: het behalen van zoveel mogelijk stemmen. Omdat D66 gebaat is bij een hoge opkomst, roept hij alle burgers op om te gaan stemmen.

Onder applaus verlaten de lijsttrekkers en de campagneleiders het podium.

Presentatie kandidaten lijsttrekker Europese verkiezingen

De vier kandidaat-lijsttrekkers presenteren zich aan het congres. Floor Kist, een van de kandidaten, trekt zich terug voor het lijsttrekkersschap omdat hij van mening is dat er een betere kandidaat-lijsttrekker is dan hij.

Vanuit de zaal wordt een aantal vragen gesteld en opmerkingen gemaakt.

Een congresganger merkt op dat alle drie de resterende kandidaten kundig zijn, waardoor de keuze moeilijk is. Het selectie criterium voor de kandidaten moet zijn het vermogen om stemmen

te trekken. Lousewies van der Laan steekt naar zijn mening op dit aspect met kop en schouders boven de andere twee kandidaten uit.

Aan Johanna Boogerd wordt gevraagd hoe voorkomen kan worden dat de campagne alleen over negatieve aspecten van Europa gaat.

Zij stelt dat bij de campagne de inhoud uitgedragen moet worden. Burgers mogen haar vragen om verantwoording af te leggen over de afgelopen jaren en om een toekomstvisie te geven.

Aan Bob van den Bos wordt gevraagd hoe hij zich denkt te kunnen onderscheiden van de lijsttrekkers van andere partijen, die ongeveer van dezelfde leeftijd zijn als hij.

Hij antwoordt dat de Nederlandse kiezers niet alleen op basis van leeftijd hun stem bepalen. Het gaat vooral om enthousiasme en inzet.

De vraag wordt gesteld hoe, nu de Adviesraad wegvalt, fysiek vormgegeven zal worden aan het debat over Europa.

Johanna Boogerd vindt dat elk platform goed is voor discussie. Als die platforms reeds bestaan, dan is dat prima. Als zij niet bestaan, dan zullen zij opgezocht moeten worden.

Lousewies van der Laan meent dat eigenlijk iedereen opgezocht moet worden, wat om praktische redenen niet mogelijk is. Daarom moeten nieuwe media ingezet worden als aanvulling op het opzoeken van mensen.

Aan Johanna Boogerd en Bob van den Bos wordt gevraagd hoe zij jonge kiezers denken over te halen om te gaan stemmen.

Bob van den Bos denkt dat kiezers bij het stemmen niet alleen naar leeftijd kijken. Vertrouwen in en ervaring van de kandidaat spelen een belangrijke rol. Waar het uiteindelijk om gaat bij het overhalen van jongeren om te stemmen is of een Europa bereikt kan worden waar zij in geloven.

Johanna Boogerd stelt dat de kandidatenlijst gemiddeld erg jong is, wat de jonge kiezers aan zal spreken.

Een congresganger pleit voor continuïteit en consistentie bij de samenstelling van de kandidatenlijst.

Een andere congresganger merkt op dat de leden de lijstvolgorde heeft bepaald. Twee kandidaten hebben veel meer stemmen behaald dan de anderen. Het congres zou een van deze twee moeten kiezen. Hij roept op te kiezen voor ervaring, om te kiezen voor Johanna Boogerd.

Opgemerkt wordt dat het bij de selectie van de lijsttrekker niet gaat om leeftijd, maar om inhoud. Daar zou over gediscussieerd moeten worden. De vraag wordt gesteld wat de kandidaten hebben gedaan binnen de partij op het gebied van inhoud.

Bob van den Bos antwoordt dat hij de afgelopen jaren zijn ideeën heeft uitgelegd aan vele mensen. Daarnaast heeft hij zijn ideeën uitgedragen in het parlement en in krantenartikelen.

Lousewies van der Laan antwoordt dat zij de afgelopen jaren zowel binnen haar werk bij Europa als daarbuiten veel ideeën omtrent Europa heeft uitgedragen.

Johanna Boogerd antwoordt dat het uitdragen van het gedachtegoed van D66 zowel binnen als buiten de partij het belangrijkste is. Zij heeft hiervoor veel congressen bezocht en maakt gebruik van zowel de nieuwe als de oude media.

Gevraagd wordt wat de leuzen zijn van Bob van den Bos en Johanna Boogerd.

Bob van den Bos stelt dat zijn leus is "ik sta voor Bob van den Bos, die staat voor Europa".

Johanna Boogerd meldt dat haar leus is "fundamentele democratisering op alle niveaus, ook op Europees niveau".

Actuele Politieke Moties (resterende uit congres 67)

De congresvoorzitter schorst congres 68 en heropent congres 67.

Aan de orde zijn Actuele Politieke Moties die resteren uit het congres 67.

Ten aanzien van motie 68.8006 stelt de congresvoorzitter dat het Hoofdbestuur deze motie overneemt. Het congres besluit daarop met de motie in te stemmen.

Ten aanzien van motie 68.8007 stellen de indieners dat een deel van de tekst van de motie is weggefallen in congresboek A. Het verzoek moet zijn "verzoekt de raadsfracties van D66 de samenspraak tussen bestuur en maatschappij hoog op de politieke agenda te plaatsen en inspraak niet als sluitpost maar als startpunt te behandelen.

Het Hoofdbestuur stelt dat zij het eens is met de geest van de motie. Het is echter niet zinvol om de fracties te vragen iets te doen waar de meeste zich al aan gebonden hebben in hun verkiezingsprogramma.

De indieners stellen dat in de praktijk te weinig aandacht door de fracties aan inspraak besteed wordt, waardoor de motie wel zinvol is.

Het congres stemt in met de motie.

Ten aanzien van motie 67.8008 stellen de indieners dat verantwoordingsplicht voor ambtenaren nu een erg actueel onderwerp is. De burger probeert dingen bij het bestuur neer te leggen. Sommige ambtenaren reageren hier ouderwets afhoudend op. Daarom is een verantwoordingsplicht van ambtenaren nodig.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat vooral de nieuwe informatie over de gang van zaken bij de Bijlmerramp aanleiding is om de pleiten voor verantwoordingsplicht van ambtenaren. De indieners vinden echter dat al jaren de situatie zo is dat verantwoordingsplicht nodig is.

Het Hoofdbestuur stelt dat er reeds een verantwoordingsplicht voor ambtenaren is. Via de hiërarchische lijn moeten zij zich richting hun topambtenaar verantwoorden. Deze laatste legt verantwoording af aan de minister. Er is dus een verantwoordingsstructuur, hoewel deze wellicht niet altijd voldoet. De motie zegt niet welke vorm de verantwoordingsplicht zou moeten krijgen. Het Hoofdbestuur is van mening dat de politieke en ambtelijke verantwoordingsplicht gescheiden moeten blijven.

De indieners stellen dat de verantwoordingsplicht op diverse manieren vorm kan krijgen. Misschien is het het meest wenselijk om te komen tot een verantwoording die top-down, bottom-up en naar de burger is.

Het congres stemt in met de motie.

Ten aanzien van motie 67.8009 stellen de indieners dat de ervaring leert dat steeds minder burgers aangifte doen van een misdrijf. Een van de redenen hiervoor is dat het doen van aangifte veel tijd in beslag neemt door een tekort aan politieagenten op de bureaus.

Het Hoofdbestuur neemt de motie over, waarna ook het congres met de motie instemt.

Ten aanzien van motie 67.8010 stellen de indieners dat gedoogbeleid leidt tot onduidelijkheid, wat niet gewenst is. Het is daarom belangrijk dat er over gedoogbeleid voldoende informatie aan de burgers verstrekt wordt.

Het Hoofdbestuur vindt dat gedogen leidt tot onzekerheid. De maatschappij kan niet zonder gedogen, maar het moet niet teveel gebeuren. De Tweede Kamerfractie bepaalt niet hoeveel gedoogd wordt. De motie is daarom aan het verkeerde adres gericht. Overigens is de motie ook niet erg duidelijk.

De indieners geven aan dat de informatievoorziening nu diffuus is. Hierdoor moeten burgers zelf interpreteren, wat tot veel onduidelijkheid leidt. Dat moet tegengegaan worden door betere informatie over gedogen.

Het congres verwerpt de motie.

Ten aanzien van motie 67.8011 stellen de indieners dat deze momenteel erg actueel is. Met het aannemen van de motie steunt het congres de nieuwe Eurofractie in het streven de burger zorgvuldig te informeren over de Europese Gemeenschap (*sic*).

Het Hoofdbestuur stelt dat in het gele katern van de Democraat niet-tegenstrijdige informatie verstrekt wordt over de Europese Unie. Daarnaast zal bij de campagne duidelijk gemaakt worden wat men vindt van de Europese Unie. De motie wordt daarom ontraden.

De indieners vinden dat de laatste tijd weinig informatie in het gele katern opgenomen was.

Het congres verwerpt de motie.

Ten aanzien van motie 67.8012 stellen de indieners dat mensen niet alleen volgers moeten zijn. Misschien is elektronische afhandeling wel een grote bijdrage aan de maatschappij, maar de politiek moet meer de grenzen bepalen.

Het Hoofdbestuur stelt dat motie tot iets oproept wat al in het verkiezingsprogramma staat. Daarom is de motie overbodig.

De indieners vinden dat als dit onderwerp hoog op de politieke agenda zou staan, er meer discussie over zou plaatsvinden. Dit laatste gebeurt echter niet.

Het congres verwerpt de motie.

Het Hoofdbestuur neemt de motie 67.8013 over, waarna ook het congres met deze motie instemt.

Motie 67.8014 wordt door de indieners ingetrokken.

De congresvoorzitter sluit congres 67 en heropent congres 68.

Actuele Politieke Moties deel I

Ten aanzien van motie 68.1000 stellen de indieners dat de Tweede Kamerfractie zich onvoldoende heeft verantwoord over het (niet) uitvoeren van de moties 67.8000 en 67.8001, wat ernstig is. Als de fractie zich nu verantwoordt over het (niet) uitvoeren van deze moties, dan hoeft het congres motie 68.1000 niet aan te nemen.

De Tweede Kamerfractie geeft aan dat zij zich wil verantwoorden, maar dat daar wel middelen voor beschikbaar moeten zijn. De fractie heeft contact gehad met de indieners van de moties 67.8000 en 67.8001. Daarnaast is uitvoerig op de internet-site van D66 ingegaan op het standpunt van de fractie gezien de op het vorige congres aangenomen moties. Het is de fractie niet duidelijk wat nog meer had moeten gebeuren. Als de verantwoording niet voldoende was, dan vindt de fractie dit erg vervelend.

De fractie is graag bereid om een inhoudelijke verantwoording af te leggen over haar ingenomen standpunt in relatie tot de twee moties. Dit kost echter veel tijd, waar op dit congres geen ruimte voor is. De fractie wist heel goed waar het vorige congres om vroeg, en heeft dit zorgvuldig gewikt en gewogen voordat zij tot haar standpunt is gekomen.

Vanuit de zaal wordt het congres opgeroepen de motie te verwerpen. De fractie wordt gekozen door de burgers, waardoor zij in eerste verantwoording aan de burgers verantwoording schuldig is. De fractie kan alleen gevraagd worden het verkiezingsprogramma uit te voeren. Het is goed als de fractie de partij informeert over haar standpunten, maar dit is geen vereiste.

Hiertegenover wordt ingebracht dat in de media het beeld is ontstaan dat het congres, het hoogste orgaan van de partij, door de fractie is weggeschoffeld. De fractie hoeft niet te doen wat het congres wil, maar moet zich wel richting het congres verantwoorden.

Het Hoofdbestuur stelt dat niet de fractie, maar het Hoofdbestuur verantwoordelijk is voor het uitvoeren van moties. Het Hoofdbestuur heeft de fractie gevraagd zorgvuldig om te gaan met de twee genoemde moties. Kennelijk is dit niet goed gegaan, hoewel het Hoofdbestuur van mening was dat de fractie zorgvuldig met de communicatie is omgegaan. Het Hoofdbestuur heeft hiervan geleerd en zal in de toekomst proberen hier beter mee om te gaan.

De indieners stellen dat het congres zich moet uitspreken over de motie.

Het congres verwerpt de motie.

Het Hoofdbestuur stelt voor de moties 68.1001, ingediend door de regiovoorzitters, en 68.1003 over te nemen. Het congres stemt hiermee in.

De motie 68.1002 wordt in bijgestelde vorm op 7 februari behandeld.

Concept-Europees Manifest I

Na een schorsing ten behoeve van een lunchpauze en fringe-meetings wordt het congres heropend.

Vanuit de Landelijke Verkiezingscommissie wordt uitgelegd dat het terugtrekken van Floor Kist als kandidaat-lijsttrekker van de Eurofractie geen gevolgen heeft voor de reeds voor de terugtrekking ingediende stembiljetten. Conform de reglementen zullen de stemmen op Floor bij de uitslag buiten beschouwing gelaten worden.

De congresvoorzitter heet de buitenlandse gasten van harte welkom.

Aan de orde zijn de moties en amendementen ten aanzien van het Europees Manifest.

Ten aanzien van motie 68.4005 stellen de indieners dat het raar is dat een gedeelte van de tekst, de inleiding, volgens de reglementen niet amendeerbaar is. Daarom is ervoor gekozen om deze motie in te dienen. In de motie wordt voorgesteld dat de inleiding herschreven wordt na behandeling van het manifest door het congres, zodat zij meer bij de tekst aansluit dan nu het geval is.

Vanuit de Programmacommissie wordt opgemerkt dat de inleiding niet hetzelfde is als een executive summary. Dit soort samenvattingen maken bij D66 nooit deel uit van de tekst zelf, maar worden wel opgesteld en apart verspreid. Daarnaast vindt de commissie het ongewenst als zij alle ruimte krijgt om zelf de inleiding te herschrijven.

De indieners blijven van mening dat de inleiding in lijn moet zijn met de rest van de tekst.

Het congres stemt in met deze motie.

De Programmacommissie adviseert motie 68.4007 over te nemen, waar het congres mee instemt.

Ten aanzien van motie 68.4011 stellen de indieners dat bij het indienen van de motie is aangegeven dat de lange tekst niet zo hard is als het lijkt: de tekst is ter indicatie. De essentie van de motie is dat een manifest een korte en bondige opsomming van een aantal punten moet zijn.

Het amendement is gewijzigd: de punten 1 t/m 10 worden vervangen door "een door de Programmacommissie te formuleren samenvatting in korte punten".

Vanuit de zaal wordt aangegeven dat de motie in twee stappen in stemming moet worden gebracht: eerst of er behoefte is aan een samenvatting en daarna wat de inhoud van de samenvatting moet zijn. Dit ordevoorstel vervalt als de motie behelst dat er een samenvatting van tien punten in plaats van veertig opgesteld wordt.

De Programmacommissie geeft aan dat zij bereid is in overleg met de campagneleiding een samenvatting van tien punten te maken.

Het congres stemt hiermee in.

De Programmacommissie stelt voor de amendementen 68.4012 en 68.4013 over te nemen, waar het congres mee instemt.

Het voorstel van het amendement 68.4015 wordt door de indieners gewijzigd naar "voeg toe na 'Het Parlement' t/m 'tot stand komt'.". Aldus gewijzigd stelt de Programmacommissie voor het amendement over te nemen, waar het congres mee instemt.

De Programmacommissie stelt voor de amendementen 68.4016, 68.4017 en 68.4018, die door de indieners gewijzigd is met het schrappen van de tekst tussen haakjes, over te nemen, waar het congres mee instemt. Het amendement 68.4014 wordt door de indieners ingetrokken.

Het amendement 68.4020 is door de indieners gewijzigd. De indieners stellen dat het waarborgen van de Nederlandse belangen in Europa nooit door de raad van ministers kan plaatsvinden, zoals de Programmacommissie stelt, omdat Nederland in de raad weggestemd kan worden. Een zin hierover moet daarom in het manifest geschrapt worden. Op zich kan de Nederlandse Eurocommissaris best opgegeven worden, maar voor deze moet dan wel iets anders herkenbaars in de plaats komen. Hierover moet een zin in het manifest toegevoegd worden.

Vanuit de zaal wordt aangegeven dat in het manifest niet gespeculeerd moet worden op het weggeven van de Nederlandse Eurocommissaris, omdat dit grote problemen kan opleveren bij de verkiezingen.

De Programmacommissie stelt dat in het manifest gewezen wordt op de noodzaak van slagvaardig bestuur in Europa. Dit bestuur kent drie gremia: de commissie, de ministerraad en het Europees Parlement. Het zou goed zijn als alleen in de ministerraad de nationale belangen een directe rol spelen. De Programmacommissie ontraadt het amendement daarom.

De indieners stellen dat het manifest de indruk wekt dat D66 de Nederlandse Eurocommissaris inlevert zonder iets anders herkenbaars terug te krijgen, wat onhandig is en stemmen zal kosten bij de verkiezingen.

Het congres stemt in het amendement.

Het amendement 68.4021 wordt door de indieners gewijzigd zodat het voorstel komt te luiden "r. 5 t/m 8, schrap 'Echter,' t/m 'vermindering'.". De indieners zijn van mening dat het Europees Parlement veel specialismen moet bevatten. Het is niet erg krachtig om te zeggen dat de manier om het Europees Parlement te versterken het terugbrengen van het aantal parlementsleden is. Het verdrag van Amsterdam geeft het parlement sowieso al meer macht.

De Programmacommissie is van mening dat het Europees Parlement zich meer moet richten op hoofdzaken, zodat hierover meer debat kan plaatsvinden. Dit streven wordt bereikt met het terugbrengen van het aantal parlementsleden.

Het congres stemt in met het amendement.

Ten aanzien van amendement 68.4022 stellen de indieners dat op het moment van het indienen van het amendement nog niet duidelijk was of een ontwerp-statuuat het zou halen in de besluitvorming. Momenteel ligt het ontwerp bij de raad van ministers, waar het geblokkeerd wordt. Gezien deze stand van zaken kan het geen kwaad om het amendement voor te leggen aan het congres.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat het laatste nieuws is dat er waarschijnlijk snel een compromis in de raad van de ministers bereikt zal worden, naar verwachting vóór de verkiezingen.

De Programmacommissie stelt dat zij het amendement overbodig verklaard heeft omdat er al een ontwerp-statuuat was.

De indieners stellen dat het amendement dus niet overbodig is.

Het congres stemt in met het amendement.

De congresvoorzitter deelt mee dat de rest van de amendementen op 7 februari behandeld zullen worden.

Intermezzo

De partijvoorzitter neemt onverwacht het woord. Hij stelt dat er in de partij veel creatieve dingen worden bedacht en laat als voorbeeld hiervan een geluidsopname horen die in Drenthe voor de campagne gebruikt wordt.

Tom Kok memoreert dat het vorige congres heeft uitgesproken dat er behoefte is aan nieuwe communicatievormen. Het Opleidingscentrum en het Hoofdbestuur waren al daarvoor bezig met het ontwikkelen van een nieuw medium. Het eerste nummer van het nieuwe blad, *Dixit*, wordt door de partijvoorzitter uitgereikt aan de congresgangers die voor het eerst een D66-congres bijwonen. Alle overige aanwezigen ontvangen ook een exemplaar.

Tom Kok vertelt dat *Dixit* vandaag door alle leden over de post ontvangen wordt, tezamen met een acceptgiro. Hij roept iedereen op om meteen na thuiskomst een abonnement op het blad te nemen.

Tom Kok neemt namens de partij afscheid van zes actieve leden: Henk Kroese (regio-HB-lid Overijssel), Christien de Korte (regio-HB-lid Flevoland), Pierre Wimmers (tot vorig congres publiciteitscoördinator DB), Gerk Oberman (voorzitter Landelijke Verkiezingscommissie), Gretha Boom (secretaris organisatie DB) en Roland de Bruyn (regio-HB-lid Noord-Brabant). Hij bedankt hen zeer voor hun inzet.

Toespraak voorzitter Tweede Kamerfractie

Thom de Graaf houdt de bij dit verslag gevoegde toespraak.

De congresvoorzitter schorst het congres tot zondagochtend.

Heropening congres 68

De congresvoorzitter heropent het congres op zondagochtend om 10.30 uur. Hij stelt de stem-, de notulen- en de besluitvormingscommissie aan het congres voor.

Organisatie

Ten aanzien van motie 68.5002 merken de indieners op dat de reacties op een column in de Democraat geleerd hebben dat veel leden moeite hebben met een paar van de besluiten die het najaarscongres in Gouda genomen heeft. Men is van mening dat over een paar besluiten niet goed is nagedacht. De keuze om sociaal-liberaal als ondertitel te nemen is te snel tot stand gekomen. D66 is sociaal-liberaal, maar niet alle sociaal-liberalen zijn democraten. De motie roept op om te wachten tot de inhoud van het basisdocument bekend is voordat gekozen wordt voor een ondertitel. Het is immers de vraag of het basisdocument de keuze sociaal-liberaal rechtvaardigt.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat de discussie over de ondertitel al zo oud is als de partij. Daarom kan niet gesteld worden dat er niet goed over de ondertitel is nagedacht. Op het najaarscongres is zorgvuldig en volgens de regels tot besluitvorming gekomen. Na het najaarscongres in Gouda is gebleken dat sociaal-liberaal aanslaat. Ook is het niet verstandig om als partij te gaan zwabberen in de besluitvorming, zeker niet net voor de verkiezingen. Het is niet aan de kiezers uit te leggen als dit congres besluit de ondertitel in te trekken. Als blijkt dat het basisdocument de ondertitel sociaal-liberaal niet rechtvaardigt, dan kan alsnog bekeken worden of de ondertitel ingetrokken moet worden.

Het Hoofdbestuur geeft aan dat alle argumenten reeds vanuit de zaal naar voren gebracht zijn. Het is van mening dat het niet wenselijk is om te zwabberen in de besluitvorming en te blijven bij het door het vorige congres genomen besluit.

De indieners geven aan dat zij overtuigd zijn door de naar voren gebrachte argumenten en trekken de motie in.

Aan de orde zijn de wijzigingsvoorstellen Statuten en Huishoudelijk Reglement.

Het Hoofdbestuur leidt de wijzigingsvoorstellen kort in. Veel voorstellen zijn in de Democraat van oktober 1998 verschenen. Zij vormen een weerslag van de discussie die vanaf begin vorig jaar gevoerd is over de vernieuwing van de partijorganisatie. De voorstellen behelzen een aantal punten. Ten eerste gaat om het vereenvoudigen: veel zaken zijn nu te ingewikkeld geregeld. Een voorbeeld hiervan zijn de bepalingen ten aanzien van onverenigbaarheden. Ten tweede wordt aan de Programmacommissie een meer nadrukkelijke plaats gegeven. Zij wordt een hoofdbestuurcommissie met ook de rol om tussen het opstellen van verkiezingsprogramma's in actief met de partij in debat te gaan. Ten derde moeten de diensten voor de bestuurders beter verankerd worden in de partij. Ten vierde is het de bedoeling dat het Hoofdbestuur slagvaardig wordt door dit bestuur kleiner te maken. Het voorstel is daarom om de functie van regio-HB-leden te schrappen. Ten vijfde zijn er wijzigingsvoorstellen ten aanzien van de samenstelling van de kandidatenlijsten. Ten zesde is het voorstel een aantal termijnen te bekorten. Ten zevende is het voorstel om wijziging aan te brengen in het bladenpakket door invoering van het bladenplan. Het gisteren verspreide nieuwe blad, *Dixit*, is hier een uitvloeisel van. De genoemde inhoudelijke wensen tot wijziging hebben een aantal technische wijzigingen tot gevolg. Overigens is een aantal van de wijzigingsvoorstellen reeds op het najaarscongres in Gouda aan de orde geweest. De voorstellen zijn de afgelopen tijd veelvuldig met allerlei partijorganen besproken.

De Besluitvormingscommissie legt uit dat bij het aannemen van motie 68.5501 de moties 68.5503 en 68.5500/5504 vervallen. Bij het aannemen van motie 68.5503 vervalt motie 68.5500/5504. Indien motie 68.5501 of 68.5503 aangenomen wordt vervalt het gehele deel 4 van de voorstellen van het Hoofdbestuur, en niet zoals in congresboek B staat alleen de voorstellen 4.3, 4.4 en 4.7.

Ten aanzien van motie 68.5501 stellen de indieners dat deze motie wezenlijk is voor het democratische gehalte van de partij. De motie draait niet om het handhaven van de Adviesraad, maar draait om het voorkomen van het ontstaan van een democratisch gat van een jaar. Het voorstel van het Hoofdbestuur en van motie 68.5500/5504 betekenen immers dat de Adviesraad afgeschaft worden zonder dat er reeds andere vormen van ledenraadpleging ingevoerd worden. Deze andere vormen worden voor het najaarscongres geagendeerd. Alleen het nu reeds bestaande overleg met de regiovoorzitters is niet voldoende om het democratische gat te vullen. Dit overleg is niet zozeer politiek van inhoud, maar meer organisatorisch.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat het niet wenselijk is om een weloverwogen besluit van het vorige congres terug te draaien. Ook het aanhouden van een congresbesluit is niet goed. De Adviesraad beantwoordt niet aan haar doel en moet daarom zo snel mogelijk afgeschaft worden. Niemand luistert naar de Adviesraad, die geen status heeft. De raad geeft daarom alleen een illusie aan leden dat zij inspraak hebben, wat feitelijk niet het geval is. Opgemerkt wordt dat het vooral voormalige en huidige leden van de Adviesraad zijn die voor het behoud van de raad zijn. De raad kost fl. 1250,- per jaar, wat beter op andere manieren ingezet kan worden om het democratische gat te vullen. Er zijn nu ook al nieuwe vormen van ledenraadpleging, zoals visiedagen. Deze moeten snel ingevoerd worden.

Hiertegenover wordt gesteld dat de Adviesraad nog steeds nodig is als forum. Het opheffen van de raad is geen kleinigheid: het gaat om het intrekken van het mandaat van personen die voor twee jaar verkozen zijn. De Adviesraad heeft geen macht, maar geeft wel de mogelijkheid om te peilen wat leeft onder de leden. De problemen van D66 liggen niet aan de Adviesraad. Leden kunnen in de Adviesraad landelijk politiek actief zijn, wat goed is. Ook voor eenduidigheid in het optreden van D66 op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau speelt de Adviesraad een rol. De randstedelingen worden opgeroepen oog te hebben voor het geluid van de regio: de Adviesraad speelt hier een belangrijke rol in.

Het Hoofdbestuur merkt op dat haar soms laksheid verweten wordt, maar dat het verwijt nu is dat zij te hard van stapel loopt. Het stelt voor het congresbesluit dat in het najaar genomen is consequent door te voeren en de Adviesraad op te hebben. Er dient vooruit gekeken te worden naar alternatieven voor ledenraadpleging. De Adviesraad heeft vele functies, waarvoor alternatieven zijn. De inbreng van de regio's kan deels via de regiovoorzitters plaatsvinden. De Programmacommissie zal ervoor zorgen dat leden deel kunnen nemen aan het politiek-inhoudelijke debat. Hetzelfde geldt voor de visiedagen. Er moet dus directe inbreng van de leden georganiseerd worden. Het opheffen van de Adviesraad geeft de mogelijkheid om vrij na te denken over alternatieven. Het Hoofdbestuur ontraadt daarom de motie.

De indieners benadrukken dat de motie niet gaat over voor of tegen de Adviesraad. Het gaat om het voorkomen dat er een democratisch gat ontstaat. De door het Hoofdbestuur vermelde rol van de regiovoorzitters om zorg te dragen voor de inbreng uit de regio's is een rol die de regiovoorzitters zelf niet wensen: zij willen niet gepolitiseerd worden.

De stemcommissie besluit tot een schriftelijke stemming over deze motie over te gaan. De congresvoorzitters schorsen daarom de behandeling van het agendapunt *Wijzigingsvoorstellen Statuten en Huishoudelijk Reglement* tot het bekend worden van de uitslag van de schriftelijke stemming.

Voorstel lidmaatschap Liberale Internationale

De congresvoorzitter meldt dat fringe-meetings bij het congres nieuwe stijl geen vrijblijvende bijeenkomsten zijn, maar een wezenlijke rol spelen in het besluitvormingsproces van het congres. Daarom zal voordat het debat over het lidmaatschap van de Liberale Internationale

gestart wordt door twee personen, Laurens-Jan Brinkhorst en Sophie in 't Veld, verslag gedaan worden van de discussie over het lidmaatschap in een fringe-meeting die op zaterdag heeft plaatsgevonden.

Laurens-Jan Brinkhorst stelt dat het een sympathieke gedachte is om serieus bezig te zijn met internationaal aan de slag gaan met het sociaal-liberale gedachtegoed. Het voorstel van het Hoofdbestuur dekt deze lading echter niet. De Liberale Internationale is een van de drie internationale organisaties en vertegenwoordigt een grote mengeling van partijen. Sommige van de partijen die lid zijn van de Liberale Internationale zijn anti-socialistisch, wat niet het geval is bij D66. Daarnaast kent Nederland twee liberale partijen: de VVD en D66. Bolkestein is voorzitter van de Liberale Internationale. Toetreding tot de Liberale Internationale heeft daarom negatieve gevolgen voor de beeldvorming. De kans dat de Liberale Internationale een andere koers gaat volgen door het toetreden van D66 is klein. Het heeft dus ook geen toegevoegde waarde om toe te treden. Concluderend kan gesteld worden dat het wenselijk is om de internationale dimensie te versterken, maar dat het niet wenselijk is om toe te treden tot een organisatie die alleen liberaal is. Hiermee wordt tekort gedaan aan de sociale component van D66.

Sophie in 't Veld stelt dat het debat niet verengd moet worden tot de VVD of Bolkestein. D66 is al dertien jaar waarnemer bij de Liberale Internationale en heeft in die tijd niet de koers van de organisatie mee kunnen bepalen. Het wordt tijd dat D66 lid wordt en wel de stem krijgt om mee te beslissen over de koers. D66 streeft naar democratisering, ook internationaal. De Liberale Internationale is het enige instrument dat hiervoor ter beschikking staat. Het is de plicht van D66 om ook op andere continenten bij te dragen aan echte democratisering, wat verder gaat dan alleen stemrecht. Het is een illusie om te denken dat D66 op eigen kracht een internationaal netwerk kan organiseren. Toetreding tot de Liberale Internationale is daarom gewenst.

Het Hoofdbestuur geeft aan dat D66 bijzonder, maar niet uniek is. In andere landen zijn er ook partijen die verspreiding van het sociaal-liberale gedachtegoed voorstaan. D66 is vanaf 1986 waarnemer. Dit waarnemerschap verloopt dit jaar. Het Hoofdbestuur is om een aantal redenen van mening dat lidmaatschap gewenst is. Ten eerste heeft het waarnemerschap de partij niet geschaad, maar wel gebaat. Een voorbeeld van de positieve gevolgen zijn de internationale projecten waar D66 in participeert. Ten tweede doet de Liberale Internationale veel goed werk. Zij stimuleert democratie in de wereld. Ten derde zijn er veel partijen lid van de Liberale Internationale waar D66 niets mee heeft, maar ook partijen waar D66 wel wat mee heeft. Ten vierde is er geen andere internationale organisatie waar D66 lid van kan worden. Ten vijfde committeert D66 zich met lidmaatschap van de Liberale Internationale niet aan de VVD. Dit moet duidelijk gemaakt worden. Toetreding tot de ELDR, waar de VVD ook toe behoort, heeft ook niet gezorgd voor comittering aan de VVD. Ten zesde zijn er meerdere landen waarvan verschillende partijen lid zijn van de Liberale Internationale. D66 komt dus niet in een uitzonderlijke situatie terecht. Ten zevende zijn er diverse zusterorganisaties die D66 vragen toe te treden tot de Liberale Internationale om zo de sociaal-liberale kant van de organisatie te versterken.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat tijdens dit congres voor het eerst serieus is gesproken over het voorstel om lid te worden van de Liberale Internationale. Het is daarom wenselijk dat het komend halfjaar verder gediscussieerd wordt over het onderwerp. Een ordevoorstel wordt daarom ingediend om op het najaarscongres 1999 een besluit over lidmaatschap van de Liberale Internationale te nemen. De congresvoorzitters delen mee dat dit voorstel op grond van de reglementen aan het eind van de behandeling van het agendapunt aan de orde komt.

Twee buitenlandse gasten, leden van partijen die onderdeel uitmaken van de Liberale Internationale, roepen het congres op te kiezen voor lidmaatschap van de Liberale Internationale. Op die manier wordt de sociaal-liberale stem binnen de Liberale Internationale versterkt. D66 is

hier hard voor nodig.

Vanuit de zaal wordt steun uitgesproken voor het ordevoorstel om op het najaarscongres tot besluitvorming over te gaan. Op die manier kan het voorstel bediscussieerd worden met de Eurofractie en de partij. Vanuit de zaal wordt ook gepleit tegen toetreding tot de Liberale Internationale. Deze organisatie is te rechts en niet effectief. Er zijn andere fora die meer effectief democratisering uitdragen. Aan de andere kant zijn er voorstanders voor toetreding. Door toetreding tot de Liberale Internationale kan D66 steun geven aan democratische partijen buiten Europa en D66 kan door toetreding beter haar stem in het buitenland laten horen.

Het Hoofdbestuur constateert dat uit de spanning in de zaal blijkt dat er een belangrijk onderwerp aan de orde is. D66 heeft als missie democratie in de hele wereld te bevorderen. Daarnaast vragen enkele buitenlandse partners om toetreding, opdat het sociaal-liberale geluid versterkt wordt. Het voorstel om op het najaarscongres tot besluitvorming over te gaan oogt sympathiek, maar D66 is al 13 jaar waarnemer en het congres wil een besluitvaardig Hoofdbestuur. Het Hoofdbestuur stelt daarom voor om een beslissing te nemen.

De motie van orde om besluitvorming uit te stellen tot het najaarscongres wordt verworpen. Het voorstel om toe te treden tot de Liberale Internationale wordt aangenomen.

Organisatie

De congresvoorzitters delen de uitslag van de stemming over motie 68.5501 mee: 103 voor, 102 tegen en 4 blanco. Het voorstel is aangenomen, waardoor de moties 68.5503 en 68.5504 niet meer aan de orde zijn. Motie 68.5505 wordt bij acclamatie aangenomen.

Het pakket wijzigingsvoorstellen ten aanzien van de statuten en het huishoudelijk reglement wordt in stemming gebracht. De voorstellen 1 tot en met 3 met betrekking tot de Adviesraad worden bij acclamatie aangenomen; voorstel 4 is niet aan de orde.

De voorzitter van de Besluitvormingscommissie neemt het woord en meldt het congres dat de commissie tegen het voorstel is waarin het Hoofdbestuur de ruimte krijgt om af te wijken van termijnen. Door dit voorstel kan een goed besluitvormingsproces in het gedrang komen.

Het Hoofdbestuur stelt dat het congres haar eigen agenda en besluiten bepaalt. Het Hoofdbestuur zal alleen bij uitzondering afwijken van de termijnen, waarbij het congres altijd kan besluiten een voorstel niet in behandeling te nemen. Het Hoofdbestuur vraagt het congres daarom het voorstel over te nemen.

Het congres besluit het voorstel over te nemen.

Het congres neemt alle overige voorstellen ten aanzien van wijziging van het huishoudelijk reglement over. Voor besluitvorming over het voorstel 2.1 ter wijziging van de statuten is het vereiste quorum niet aanwezig. Dit voorstel zal daarom op het najaarscongres opnieuw behandeld worden; op dat congres kan bij gewone meerderheid over het voorstel gestemd worden.

Concept-Europees Manifest

De behandeling van het manifest, dat deels op zaterdag heeft plaatsgevonden, wordt hervat.

De amendementen 68.4023 en 68.4024 worden bij acclamatie aangenomen.

Ten aanzien van amendement 68.4025 stellen de indieners dat de arbeidstijden in Europa zeer uiteen lopen, waardoor dat vooral onderwerp van aandacht moet zijn. Het gelijktrekken van de beloning is een doel dat zeer ver weg ligt en daardoor niet realistisch is.

Vanuit de Programmacommissie wordt aangegeven dat het komen tot een uniform minimum loon vanuit de wens naar de sociaal Europa nodig is.

De indieners stellen dat in Oost-Duitsland de lonen fors gestegen zijn, waardoor grote werkloosheid is ontstaan. Dit is ongewenst.

Het congres verwerpt het amendement.

Ten aanzien van amendement 68.4026 stellen de indieners dat het idee van vrouwelijke beroepen seksistisch en achterhaald is. Het is daarom beter te spreken over gelijke waardering en beloning van mannen en vrouwen. Hier zijn in Europa reeds richtlijnen over, welke nog goed in de lidstaten doorgevoerd moeten worden.

De Programmacommissie stelt dat de Europese richtlijnen over gelijke beloning hebben geleid tot verandering. Er zijn echter typische vrouwelijke beroepen, die ook door mannen vervuld kunnen worden, welke ondergewaardeerd zijn. Daar moet meer aan gebeuren.

De indieners zijn het hiermee eens maar willen de problematiek breder aangepakt zien.

Het congres besluit het amendement over te nemen.

Amendement 68.4027 wordt bij acclamatie door het congres overgenomen.

Ten aanzien van amendement 68.4028 stellen de indieners dat wijziging van het manifest op dit punt door een doublure in de tekst nodig is. Flexibilisering is in Nederland gevorderd, in het buitenland echter nog niet. Het poldermodel kan hier uitkomst bieden.

De Programmacommissie stelt dat in de huidige tekst belastingverschuiving het doel is. Belasting vormt bij het aantrekken van mensen een belangrijke straf en bij het uitstromen van mensen een belangrijke beloning. Het onderwerp is ook opgenomen in het ELDR-programma en het nationale verkiezingsprogramma van D66.

Het congres verwerpt het amendement.

De amendementen 68.4029, 68.4030, 68.4001, 68.4002 en 68.4004 worden bij acclamatie overgenomen. De indieners van het amendementen 68.4000 en 68.4003 zijn niet aanwezig; deze amendementen worden verworpen.

Ten aanzien van amendement 68.4031 stellen de indieners dat de Oost-Europese landen grote milieuproblemen hebben. Een tussenoplossing om deze problemen op te lossen is het afspreken van een stappenplan waarin vastgelegd wordt bij toetreding van de landen tot de Europese Unie welke doelstellingen wanneer gehaald moeten zijn.

De Programmacommissie vindt het amendement vaag, omdat er geen voorwaarden in staan waar het stappenplan aan moet voldoen.

Het amendement wordt aangenomen.

Het congres neemt de amendementen 68.4032 en 68.4033 bij acclamatie aan.

Ten aanzien van het amendement 68.4034 stellen de indieners dat momenteel zwaar onderhandeld wordt over de financiering van de Europese Unie. Er moet niet nu al ingegaan worden op het eventueel niet behalen van de Nederlandse doelen bij deze onderhandelingen.

De Programmacommissie acht dit een belangrijke passage uit het manifest. Uitbreiding van de unie is niet mogelijk met de huidige middelen. Daarom moet Nederland bereid zijn extra gelden voor de uitbreiding in te zetten. De commissie ontraadt het amendement met kracht.

De indieners zijn het eens met de Programmacommissie, maar vinden dat geen premie gelegd moet worden op het falen van de onderhandelingen.

Het congres verwerpt het amendement.

Ten aanzien van amendement 68.4035 stellen de indieners dat ook niet-Europese landen moeten kunnen toetreden tot de unie, maar niet zonder zorgvuldige besluitvorming en debatten.

De Programmacommissie vindt dat de unie vooral waarden behelst, waar ook landen buiten

Europa aan kunnen voldoen. Indien dit het geval is, dan dienen deze landen toe te kunnen treden tot de unie.

De indieners vinden dat eerst door middel van een discussie een nadere afbakening moet plaatsvinden.

Het congres aanvaardt het amendement.

Ten aanzien van amendement 68.4036 stellen de indieners dat landen zelf willen toetreden, waardoor zij geen problemen hebben met het wegvagen van hun interne markt omdat zij er beter van worden.

De Programmacommissie is van mening dat de markten van de landen die lid zijn van de Europese Unie al open zijn, terwijl dat bij de Oost-Europese landen nog niet het geval is. De indieners vinden dat deze laatste markten echter al wel open zijn.

Het congres aanvaardt het amendement.

Bij acclamatie worden de amendementen 68.4037, 68.4038 en 68.4040 aanvaard.

Amendement 68.4041 wordt gewijzigd ingediend: “voeg toe na ‘armoedebestrijding’” de in congresboek b vermelde tekst.

De Programmacommissie stelt voor het voorgestelde amendement over te nemen, wat het congres bij acclamatie doet.

Ten aanzien van amendement 68.4039 stellen de indieners dat of beter verwoord moet worden wat de bedoeling van de genoemde tekstpassage is of dat deze geschrapt moet worden.

De Programmacommissie stelt dat om een einde te maken aan structurele armoede begonnen moet worden met goede en eerlijke prijzen van grondstoffen.

Het congres verwerpt het amendement.

De amendementen 68.4042 en 68.4043 worden bij acclamatie aanvaard.

Amendement 68.4044 wordt gewijzigd ingediend: “voeg toe na ‘parlement’” de in congresboek b vermelde tekst.

De Programmacommissie stelt voor het voorgestelde amendement over te nemen, wat het congres bij acclamatie doet.

Het congres aanvaardt bij acclamatie amendement 68.4045 en het aangepaste Europees Manifest.

Toespraak partijvoorzitter

Tom Kok houdt de bij dit verslag gevoegde toespraak.

De tot erevoorzitter benoemde Hans van Mierlo zegt dat hij ontzettend verguld is met het erevoorzitterschap. De woorden van een erevoorzitter zijn ere-woorden, waaraan hij gehouden kan worden. Hij is blij dat met het erevoorzitterschap een boog gemaakt wordt naar de begintijd, waarin hij voorzitter van de partij was. Het belangrijkste is dat D66 ontstaan is en een factor geworden is die voldoet in de beïnvloeding van het krachtenveld van de Nederlandse politiek en het staatsrechtelijk bestel. In de peilingen doet D66 het momenteel niet goed. Dit is geen reden tot zorg; de verkiezingsuitslagen van D66 zijn als de vlucht van een kwikstaart. Het komt dus altijd weer goed.

Actuele politieke moties deel II

De congresvoorzitters stellen voor motie 68.8005 niet in behandeling te nemen, omdat zij niets toevoegt aan de politieke standpuntbepaling van de partij. Het congres stemt in met het niet in behandeling nemen van deze motie.

Ten aanzien van motie 68.1002 stellen de indieners dat de gekozen burgemeester van eminent belang is. In het regeerakkoord is afgesproken dat tijdens deze regeerperiode experimenten met het verkiezen van burgemeesters gehouden zullen worden. De motie vraagt te beginnen met deze experimenten.

Het Hoofdbestuur geeft aan dat de motie balanceert tussen wat D66 wil en wat wettelijk kan. Het stelt voor de motie over te nemen. Het congres aanvaardt de motie.

De indieners van motie 68.8001 zijn niet aanwezig. Het Hoofdbestuur stelt dat de motie voortkomt uit zorg over de effecten van de straling van GSM-masten. Uit onderzoek is gebleken dat grote hoeveelheden straling schadelijk zijn voor de gezondheid. GSM-masten veroorzaken echter weinig straling, waardoor het zeer onzeker is of zij schadelijk zijn voor de gezondheid. Deze onzekerheid is niet voldoende reden om de ontwikkeling van het GSM-netwerk te stoppen. Het congres verwerpt de motie.

Ten aanzien van motie 68.8002 stellen de indieners dat de motie een logisch vervolg is van een eerder advies van de Adviesraad, waarin gepleit wordt voor het maken van nadere keuzen.

Het Hoofdbestuur constateert dat er spanning bestaat tussen de motie en het standpunt van de Tweede Kamerfractie. De motie richt zich op de langere termijn en is in lijn met het verkiezingsprogramma, waardoor het Hoofdbestuur adviseert de motie over te nemen. Het congres aanvaardt de motie.

Ten aanzien van motie 68.8003 stellen de indieners dat het doel van de motie is ervoor te zorgen dat de enquêtecommissie in alle rust haar onderzoek kan voortzetten zonder inmenging van het kabinet. Het kabinet had al eerder actie kunnen ondernemen.

Vanuit de zaal wordt ingebracht dat als nu reeds duidelijk is dat er iets mis is, het kabinet zo spoedig mogelijk moet ingrijpen.

Het Hoofdbestuur constateert dat de algemene toelichting op de motie sympathiek oogt. Het congres heeft echter geen zeggenschap over de uitvoerende macht. Het Hoofdbestuur is tegenstander van moties die zaken behandelen waar het congres geen zeggenschap over heeft.

De indieners zijn van mening dat het congres de Tweede Kamerfractie en de bewindslieden kan vragen het gewenste standpunt uit te dragen naar het kabinet.

Het congres verwerpt de motie.

De indieners van motie 68.8004 stellen dat de bedoeling van de motie is een brug te slaan naar nieuwe democratieën.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat de Jonge Democraten reeds op dit terrein actief zijn in samenwerking met het IDI. De motie is hierdoor overbodig.

Het Hoofdbestuur stelt dat de motie op het eerste oog sympathiek is, maar dat jongeren schaars zijn. Opschudders moeten niet verbannen worden, maar hier gehouden worden.

Het congres verwerpt de motie.

Vragen aan het Hoofdbestuur

In de Democraat heeft een artikel van Tom Kok gestaan, waarin hij zich voorstander betoont van grotere afdelingen. Hoe ziet hij dat en hoe wil hij dat bereiken?

Vanuit de partij komen veel signalen dat meer aan politieke zaken en minder aan organisatorische aspecten gedaan moet worden. In Groningen wordt geëxperimenteerd met het vergroten van afdelingen, wat in dit kader interessant is. Als deze experimenten aanslaan, moeten zij onder de aandacht van alle afdelingen gebracht worden. Het is echter geen model dat

door het Hoofdbestuur opgelegd zal worden.

Er zou een commissie van begeleiding van moties komen. Wat is de stand van zaken hiervan?

De mogelijke begeleiding van ingediende moties is een idee dat rondwaart in de partij. Er is nog geen afronding van de ideevorming hierover bereikt. De idee is dat indieners in een begeleidingscommissie zitting nemen nadat hun motie aanvaard is.

Waterschapsverkiezingen zijn de eerste echter democratische verkiezingen. Elke burger kan zich met tien stemmen kandideren. Burgers kunnen zichzelf hierdoor eenvoudig kandidaat stellen.

Het is de bedoeling dat in de toekomst de ondersteuning van kandidaten van waterschapsverkiezingen op dezelfde manier gaat als de ondersteuning bij andere verkiezingen.

Complimenten aan het Hoofdbestuur voor het verschijnen van het blad Dixit. Is het nodig dat twee brede publieksbladen (Democraat en Dixit) bestaan? Wat zijn de financiële risico's en de duur dat het Hoofdbestuur in twee bladen wil investeren?

Binnenkort zal aan het Hoofdbestuur een voorstel voorgelegd worden voor een samenhangend mediabeleid. Er zijn financiële risico's aan het uitbrengen van Dixit. Fl. 30.000,- is geïnvesteerd in het uitbrengen van het nulnummer. Indien Dixit in de loop van 1999 minder dan 2000 abonnees heeft dan zal het stopgezet worden.

Het Hoofdbestuur heeft iemand aangesteld op het Landelijk Secretariaat zonder proeftijd. Deze persoon voldeed niet, waardoor het een dure aangelegenheid is geworden.

Het Hoofdbestuur doet geen mededelingen over personele aangelegenheden. Overigens is het niet waar dat bedoelde situatie geld heeft gekost.

Een aantal leden van de afdeling België heeft geen stembiljet voor de EP-verkiezingen gekregen. Is het mogelijk om in de toekomst elektronisch te stemmen op kandidaten?

Het ontbreken van de biljetten is een fout waar het Hoofdbestuur helaas niets meer aan kan doen. Het Hoofdbestuur is voorstander van elektronische stemmingen.

De partijvoorzitter bedankt

Tom Kok bedankt allen die een bijdrage geleverd hebben aan het congres, met name de huisfotograaf die voor de 25^e keer aanwezig is. Hij bedankt tevens Leo Pinxten en Arthur Olof voor hun inzet bij de totstandkoming van Dixit.

Uitslagen verkiezing leden besturen en commissies

De voorzitter van de Landelijke Verkiezingscommissie maakt de uitslagen bekend:

Eveline Blitz is verkozen in het Hoofdbestuur, Thomas Terwen in de Besluitvormingscommissie, Mat Botman in de Financiële Commissie, Catrien Zijlstra in het Geschillencollege, Adrie Goedegebuure en Rashid Nabibaks in de Landelijke Verkiezingscommissie, Frans Hoefnagels en Roel Pieterman in het SWB-bestuur alsmede Harry Vissers en Rob Verhofstad in het bestuur van het Opleidingscentrum.

Lijsttrekker Europese verkiezingen

Jan Willem Bertens zegt dat de fractie met genoegen terugkijkt op de afgelopen vijf jaar. Hij bedankt het congres.

Het congres bedankt met applaus de huidige Eurofractie.

De voorzitter van de Landelijke Verkiezingscommissie deel mee dat Lousewies van der Laan met 244 stemmen verkozen is tot lijsttrekker van de Europese verkiezingen. Johanna Boogerd en Bob van den Bos hebben respectievelijk 135 en 74 stemmen verkregen. Eén blanco stem is uitgebracht.

Lousewies van der Laan bedankt alle leden en vooral het congres voor het vertrouwen. Alleen bij D66 kan zo'n leuke, spannende en sportieve strijd plaatsvinden. Zij bedankt de drie scheidende Eurofractieleden - Doeke Eisma, Jan Willem Bertens, Laurens-Jan Brinkhorst - voor hun inzet de afgelopen jaren. Volgens Lousewies wordt het een fantastische campagne: een goed programma en goede mensen die als een team zullen presteren.

De congresvoorzitters wensen de kandidaat-Eurofractieleden veel succes en sluiten het congres om 16.30 uur.